

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Stanisław Kluza

Oskar Krzesicki

KONIUNKTURA W BANKOWOŚCI

Styczeń - Marzec 2016

ISSN 2392-3733

Badanie okresowe nr 68

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz)
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor Naczelny)
Stanisław Kluza
Oskar Krzesicki
Alina Gołębiowska

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
<http://www.sgh.waw.pl/irg/>

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2016

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3733

Nr rej. PR 18394

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w bankowości, realizowanego przez IRG SGH według metodyki opisanej na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
	1) Wskaźnik koniunktury w bankowości	7
	2) Wynik z działalności bankowej (netto)	8
	3) Warunki prowadzenia działalności bankowej	9
	4) Wielkość wypracowanego zysku	10
	5) Jakość portfela należności	11
	6) Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi	12
	7) Wielkość zatrudnienia	13
	8) Czynniki ograniczające rozwój banków	14
	9) Inwestycje kapitałowe	15
	10) <i>Spread</i> (rozstęp) między oprocentowaniem kredytów i depozytów	16
	11) Kurs PLN względem parytetu (koszyka walut).....	16
	12) Stopy procentowe NBP (ogólna tendencja)	16
	13) Ogólna sytuacja polskiej gospodarki	17
	14) Ogólna sytuacja sektora finansowego na tle polskiej gospodarki	17
	15) Wynik na operacjach <i>reverse-repo</i> (pomniejszony o <i>repo</i>)	17
	16) Poziom inflacji	18
	17) Realna podaż pieniądza	18
III.	SUMMARY.....	19
IV.	KONIUNKTURA W BANKOWOŚCI W 2015 ROKU	20

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W IV kwartale 2015 r. wartość wskaźnika koniunktury w sektorze bankowym IRG SGH (IRGBAN) spadła, osiągając poziom -19,3 punktu. Wynik ten jest o 49,9 pkt. niższy od wskazania z poprzedniego kwartału, a także znacząco (o 23,9 pkt.) poniżej oczekiwań wyrażonych przez banki w poprzednim badaniu. Na spadek wartości wskaźnika bardzo silnie wpłynęło pogorszenie się sald odpowiedzi na pytania o wynik z działalności bankowej i wypracowany zysk. Również wpływ salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia był negatywny. Spodziewane jest nieznaczne polepszenie sytuacji w kolejnym okresie, a wartość wskaźnika prognozowanej koniunktury wynosi 2,3 pkt.

2. W ostatnich kilku kwartałach wynik z działalności bankowej (netto) podlegał znacznym wahaniom. W IV kwartale 2015 r. wartość salda odpowiedzi na to pytanie obniżyła się do 5,0 pkt., podczas gdy w III kwartale wyniosła 55,6. Obecny wynik okazał się gorszy od oczekiwań sprzed trzech miesięcy (o 24,4 pkt.). Przewidywania na kolejny kwartał wskazują na nieznaczny wzrost wyniku z działalności bankowej; wartość salda prognostycznego wynosi 15,0 pkt.

3. W IV kwartale 2015 r., podobnie jak we wcześniejszym, wartość salda odpowiedzi na pytanie o warunki prowadzenia działalności bankowej była ujemna i wyniosła -76,2 pkt. Obecna wartość salda wskazuje na pogarszanie się warunków do prowadzenia działalności bankowej w dużo większym stopniu niż w poprzednim kwartale. Bieżąca ocena jest gorsza od oczekiwań sektora z poprzedniego kwartału (o 52,7 pkt.). Przewidywane jest dalsze pogorszenie (wartość salda prognostycznego równa -81,0 pkt.).

4. Wartość wskaźnika prostego obrazującego wielkość wypracowanego zysku jest ujemna i wynosi -55,0 pkt. Kwartalnie spadła o 88,3 pkt. i jest o 55 pkt. niższa od oczekiwań wyrażonych w Q3 2015. Z opinii respondentów wynika, że w kolejnym kwartale zyski nieznacznie wzrosną; wartość salda prognostycznego wynosi 5,0 pkt.

5. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o jakość portfela wzrosła nieznacznie (do poziomu +15 pkt.). Wciąż liczba banków, w których jakość portfela się poprawia, jest wyższa niż tych, w których się pogarsza. Obecna wartość salda jest niższa od oczekiwań z poprzedniego kwartału (o 8,5 pkt.). Banki nie spodziewają się zmian jakości portfela w najbliższym okresie (wartość salda przewidywań wynosi 0 punktów).

6. Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi spada. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wyniosła +14,3 pkt. (o 7,9 pkt. poniżej odczytu z poprzedniego kwartału). Ponad połowa banków (76,2 %) wskazuje na stabilizację w tym obszarze. Obecna wartość salda jest nieznacznie niższa od oczekiwań z poprzedniego kwartału. Spodziewany jest wzrost zainteresowania usługami bankowymi w I kwartale 2016 r. (wartość salda przewidywań równe 10 pkt.).

7. W IV kwartale 2015 r. banki po raz kolejny zadeklarowały chęć zmniejszenia zatrudnienia (wyjątkiem był poprzedni kwartał). Bieżąca wartość salda (-7,9 pkt.) wskazuje na nieznaczną obniżkę zatrudnienia i jest o 10,8 pkt. niższa od wartości w poprzedniego kwartału. Jest natomiast wyższa (o ok. 7,7 pkt.) od oczekiwań z poprzedniego kwartału. Banki planują dalsze cięcia zatrudnienia w kolejnym kwartale; wartość salda oczekiwań wynosi -13,2 pkt.

8. W IV kwartale 2015 r. przeciętne odczucia dotyczące dolegliwości barier w sektorze bankowym nie uległy znaczącej zmianie. W grupie barier na pierwszym miejscu znalazły się bariery prawne (63,6 % wskazań, spadek w porównaniu z poprzednim badaniem), następnie obciążenia

podatkowe (54,5 %, znaczny wzrost w porównaniu z poprzednim kwartałem) oraz bariery związane z niedostatecznym popytem na usługi finansowe (45,5 % wskazań) i trudności z pozyskaniem klientów (45,5 %). Nowym zjawiskiem są częste wskazania na obciążenia podatkowe, co może mieć związek z wprowadzeniem przez rząd podatku od aktywów bankowych. W kolejnym kwartale rozwój banków najprawdopodobniej będzie powstrzymywany przez obciążenia podatkowe, bariery prawne, a także trudności z pozyskaniem klientów.

9. W minionym kwartale wartość wskaźnika prostego dla pytania o dynamikę inwestycji kapitałowych nieznacznie spadła względem wartości z poprzedniego badania (+10,5 pkt. wobec +11,8 pkt. poprzednio). Odczyt ten wskazuje, że banki rozpoczynają odbudowę swoich pozycji inwestycyjnych. Obecna wartość salda jest poniżej przewidywań z poprzedniego kwartału (o 8,2 pkt.). Prognozy respondentów również wskazują na powiększenie inwestycji kapitałowych w kolejnym kwartale (wartość salda przewidywań wynosi +10,5 punktu).

10. Udział banków, które spodziewają się, że wielkość *spreadu* będzie się zmniejszać, wzrósł z 17,6 % do 21,1 %, a udział tych, które spodziewają się krótkookresowego jego wzrostu, spadł z 35,3 % do 31,6 %. W długim horyzoncie banki również spodziewają się stabilizacji *spreadu*. Obecnie 52,6 % badanych oczekuje stabilizacji *spreadu* w horyzoncie 12 miesięcy, a udział tych, którzy prognozują wzrost *spreadu* (36,8 %) przewyższa udział tych, którzy przewidują jego spadek (10,5 %).

11. Po okresie stabilizacji wartości złotego w I połowie 2015 r. respondenci z sektora bankowego najczęściej wskazują, że w krótkim horyzoncie wartość polskiej waluty będzie spadać (50,0 % badanych). Znacznie mniej niż poprzednim kwartale, bo tylko 18,2 %, wskazuje na prawdopodobną aprecjację złotego, a 31,8 % na możliwą stabilizację jego wartości w krótkim terminie. W długim okresie po raz pierwszy od wielu kwartałów zdanie banków jest podzielone. Grupa respondentów oczekujących aprecjacji złotego w długim okresie stanowi 40,9 %, podczas gdy 45,5 % banków spodziewa się deprecjacji (w poprzednim kwartale 11,1 %). Ankietowani są więc znacznie mniej optymistyczni niż w poprzednim kwartale, co może mieć związek z obniżeniem ratingu kredytowego Polski przez agencję Standard & Poor's.

12. W kontekście ostatnich zmian w składzie RPP niektóre banki nabrały przekonania o możliwości dalszych obniżek stóp procentowych w najbliższej przyszłości. W formułowanych krótkoterminowych prognozach 86,4 % respondentów z sektora bankowego spodziewało się stabilizacji stóp procentowych na obecnym poziomie, a 13,6 % ich obniżenia. W dłuższym horyzoncie czasowym banki również wskazują częściej na możliwość obniżenia (36,4 %) niż podniesienia stóp (9,1 %). 54,5 % ankietowanych przewiduje, że w perspektywie 12 miesięcy obecny poziom stóp utrzyma się.

13. Od IV kwartału 2008 r. większość respondentów badania koniunktury w sektorze bankowym niezmiennie przewidywała utrzymanie się aktualnej sytuacji gospodarczej w kraju. Podobne opinie widoczne są również w przewidywaniach na I kwartał 2016 r. Odsetek respondentów spodziewających się braku jakichkolwiek zmian sytuacji gospodarczej w krótkiej perspektywie wynosi 80 %. Pozostałe banki wskazują na poprawę sytuacji gospodarczej. Należy się zatem spodziewać utrzymania w najbliższym okresie ścieżki wzrostu gospodarczego na podobnym do dotychczasowego poziomie. Prognozy długookresowe są identyczne z prognozami krótkookresowymi (80 % bez zmian i 20 % poprawa).

14. W ostatnim okresie sytuacja sektora finansowego na tle innych sektorów gospodarki zaczęła się gwałtownie pogarszać. Po pięciu odczytach z rzędu, w których odsetek banków oceniających korzystnie sytuację w sektorze finansowym na tle innych sektorów w gospodarce przewyższał odsetek tych, którzy oceniali ją negatywnie, obecnie, piąty kwartał z rzędu, obserwowane jest odwrócenie tej

tendencji. Odsetek respondentów przewidujących brak jakichkolwiek zmian sytuacji gospodarczej w krótkiej perspektywie wynosi 28,6 % (w poprzednim kwartale 70,6 %), pozostali respondenci wskazują na negatywne krótkookresowe perspektywy dla branży finansowej (71,4%, podczas gdy w poprzednim kwartale 17,6 %); żaden bank nie spodziewa się, by sytuacja sektora poprawiła się na tle innych branż. Przewidywania długookresowe wskazują, że niemal wszystkie banki spodziewają się pogorszenia się sytuacji (95,2 %). 4,8 % ankietowanych wierzy, że sytuacja nie ulegnie zmianie, podczas gdy na możliwą poprawę sytuacji nie wskazał żaden bank. Bardzo pesymistyczne podejście banków do oceny swojej sytuacji na tle gospodarki może być związane ze wzrostem obciążeń podatkowych, składek na BFG oraz proponowanym przymusowym programem przewalutowania kredytów w walutach obcych, który według „Raportu o stabilności systemu finansowego”, wydanego przez NBP, może przyczynić się do znacznego osłabienia zysków i pozycji kapitałowej większości instytucji finansowych.

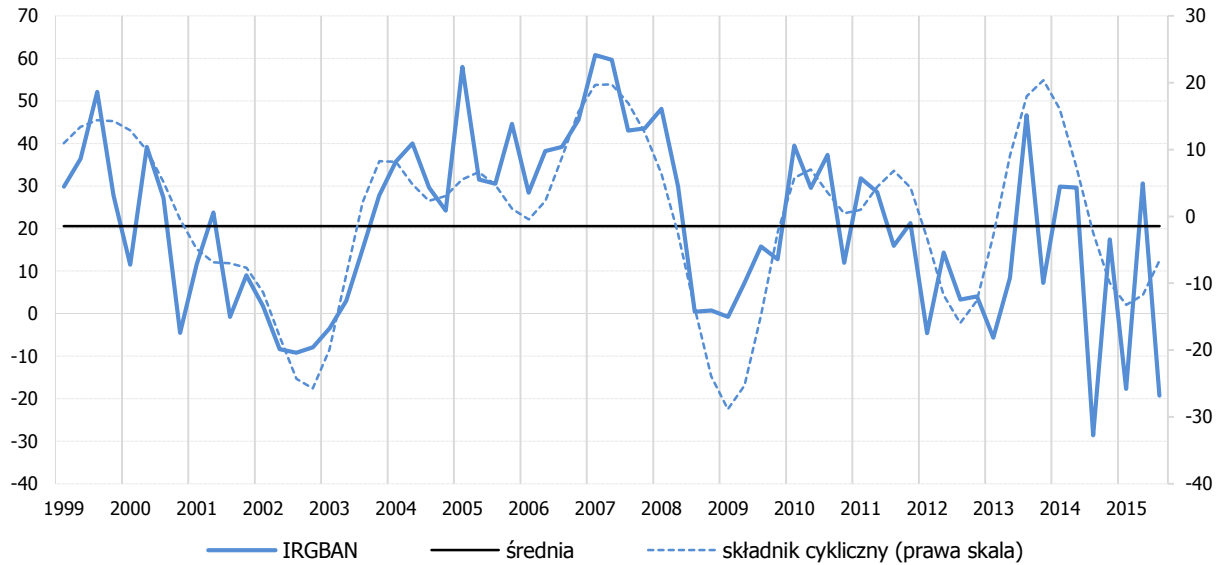
15. 68,4 % ankietowanych przewiduje utrzymanie obecnego wyniku na operacjach *reverse-repo* w I kwartale 2016 r. Pozostali wskazują na pogorszenie wyniku. Struktura przewidywań respondentów wskazuje na stabilizację możliwości generowania zysków z operacji *reverse-repo* również w długim okresie (73,7 % banków). Pozostałe banki spodziewają się pogorszenia sytuacji.

16. Deflacja sięgnęła w grudniu 2015 r. poziomu -0,5 % w ujęciu rocznym. Jest to głównie związane z niskimi cenami surowców. Respondenci z sektora bankowego spodziewają się odwrócenia tej tendencji już w najbliższych miesiącach. 54,5 % badanych spodziewa się wzrostu cen w I kwartale 2016 r. Pozostali przewidują utrzymanie się cen na niezmiennym poziomie. Oczekiwania dotyczące inflacji w długim okresie znajdują się pod wpływem czynników popytowych i tym samym są zdecydowanie silniej zorientowane na możliwy wzrost inflacji. Obecnie aż 90,9 % respondentów spodziewa się jej przyspieszenia, a jedynie 9,1 % oczekuje, że dynamika cen nie ulegnie zmianie.

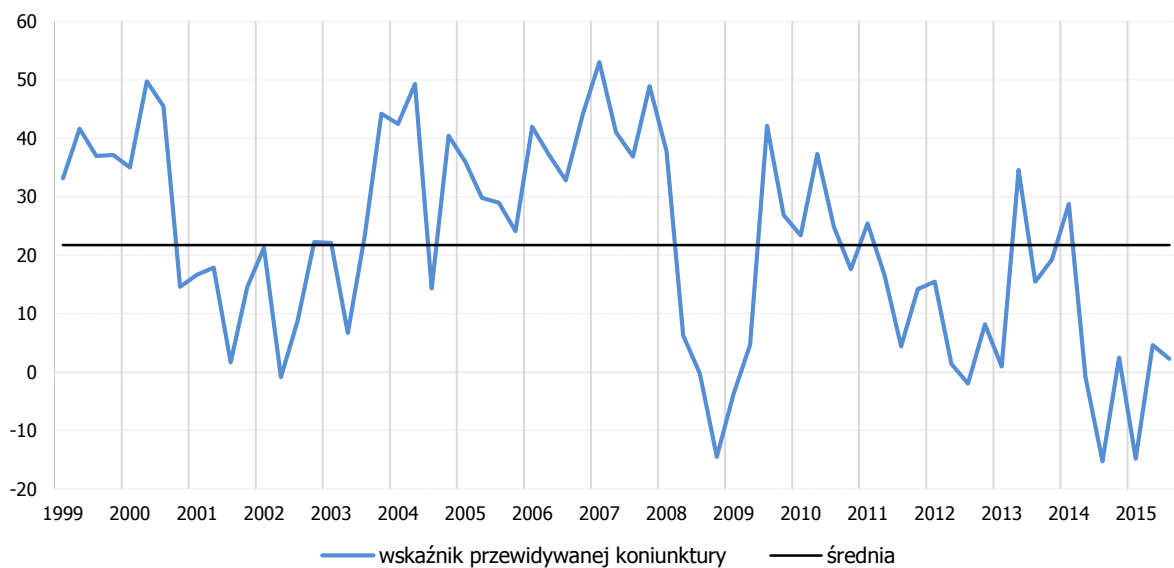
17. Przewidywania dotyczące krótkookresowego kształtowania się realnej podaży pieniądza wskazują na jej stabilizację, co oznacza zakończenie trendu wzrostowego budującego się w poprzednich kwartałach. Tylko 36,4 % respondentów przewiduje wzrost podaży pieniądza w krótkim okresie, podczas gdy udział tych banków, które oczekują, że podaż się nie zmieni, wynosi 54,5 %. Długookresowe oczekiwania respondentów co do kierunku ewentualnej zmiany podaży pieniądza wskazują na jej wzrost. Wzrostu podaży w nadchodzącym roku spodziewa się 50 % badanych, 27,3 % wskazuje na brak zmiany, a 22,7 % spodziewa się jej spadku.

II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

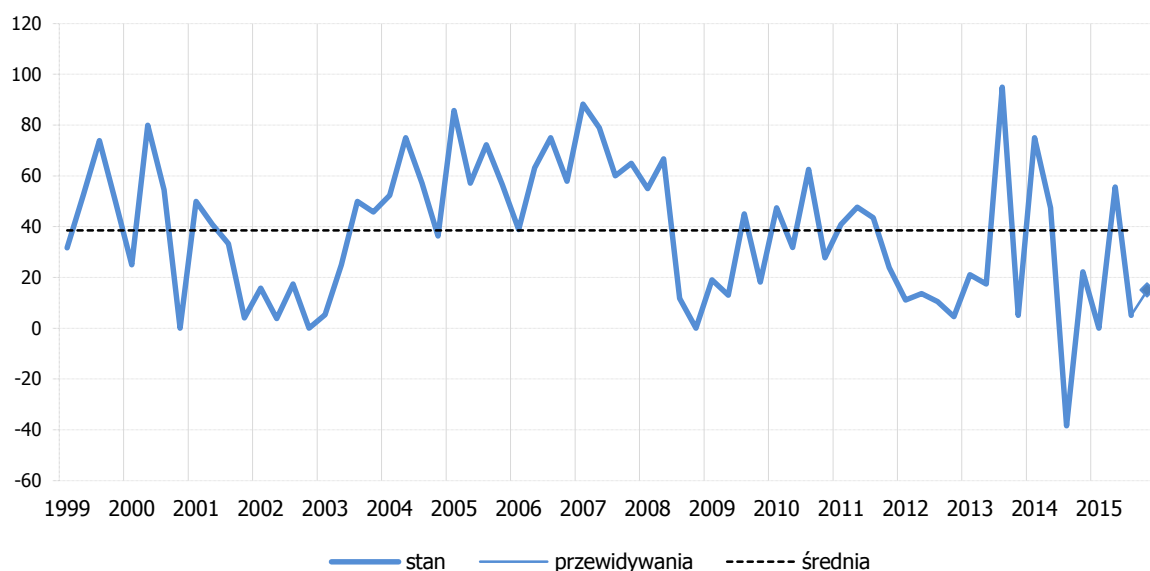
1. Wskaźnik koniunktury w sektorze bankowym

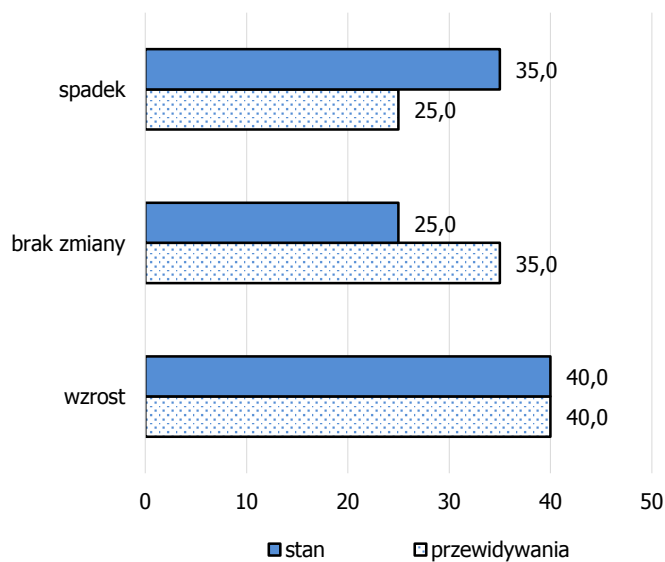
	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015
wskaźnik koniunktury	29,6	-28,6	17,4	-17,7	30,6	-19,3
wskaźnik prognozowanej koniunktury	-0,9	-15,3	2,5	-14,8	4,6	2,3

2. Wynik z działalności bankowej (netto)

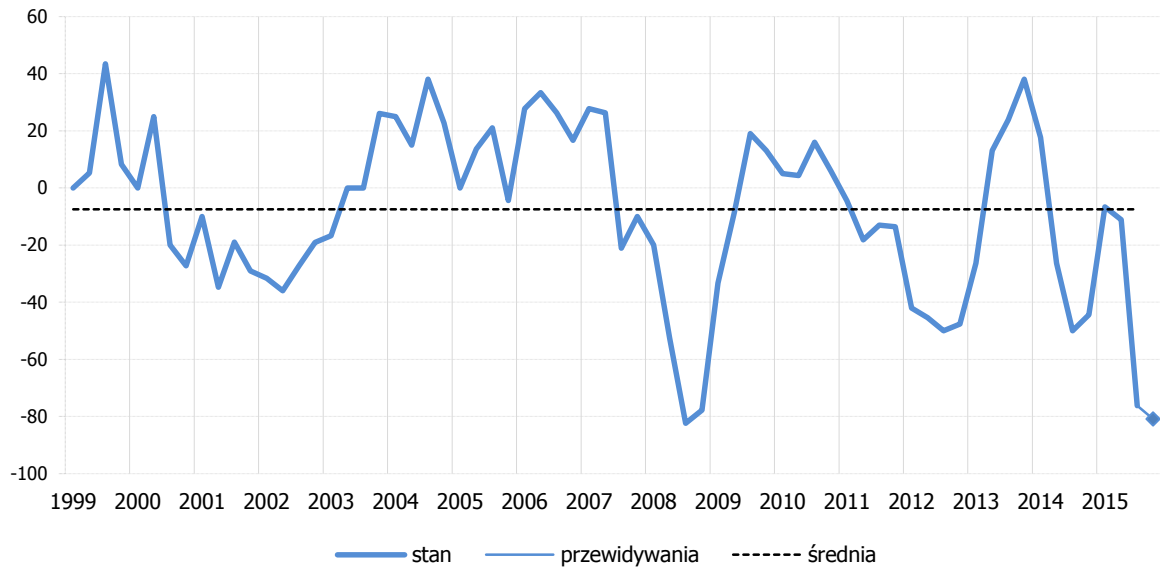
	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
stan	47,4	-38,5	22,2	0,0	55,6	5,0	
przewidywania							15,0

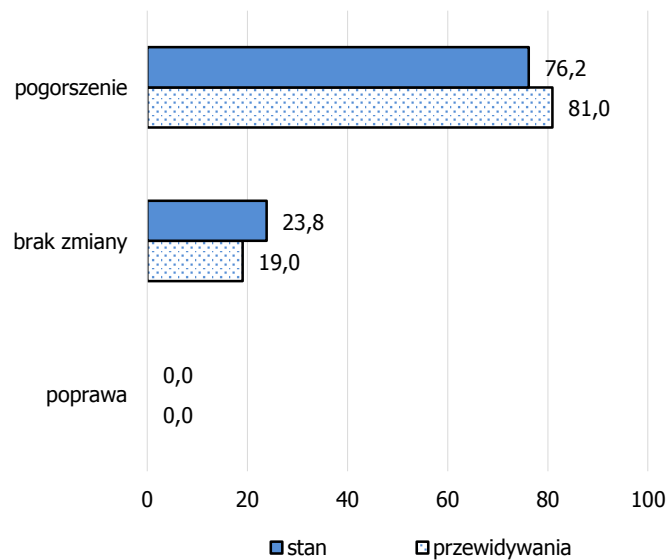
	różnica między Q4 2015 a Q3 2015 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem Q4 2015 a prognozą na Q4 2015 z poprzedniego badania
wzrost	-21,1	-1,2
brak zmiany	-8,3	-22,1
spadek	29,4	23,2
saldo	-50,6	-24,4

3. Warunki prowadzenia działalności bankowej

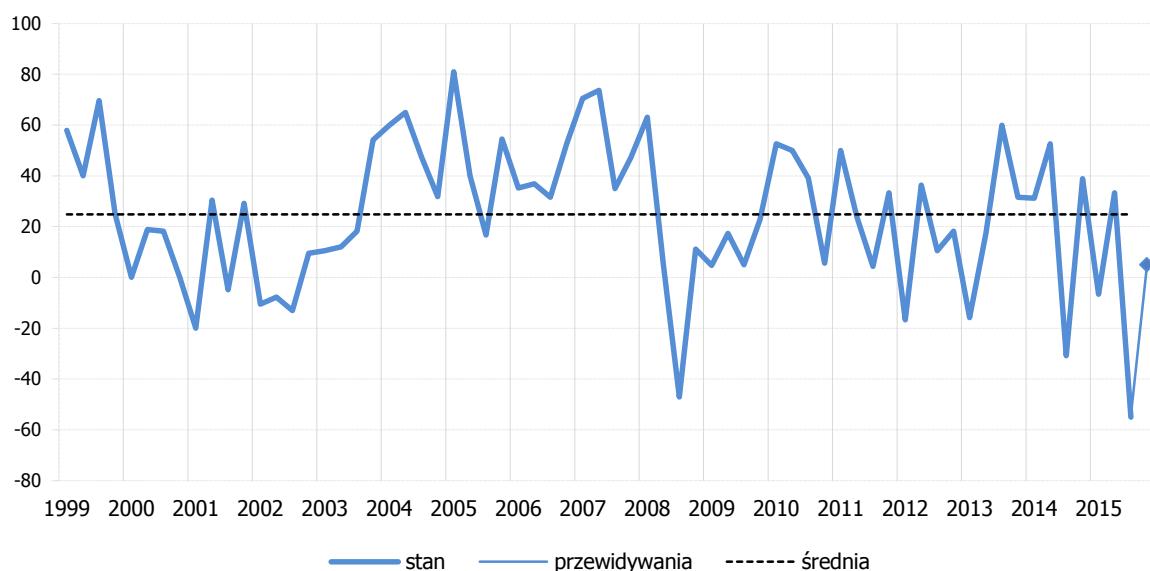

	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
stan	-26,3	-50,0	-44,4	-6,7	-11,1	-76,2	
przewidywania							-81,0

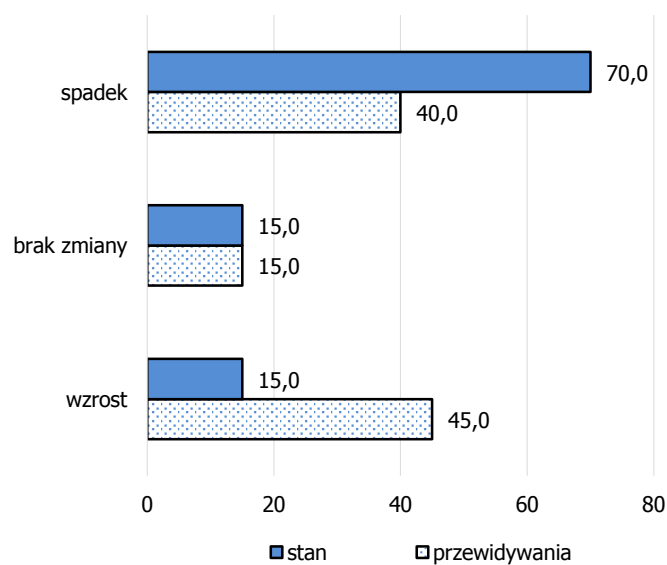

	różnica między Q4 2015 a Q3 2015 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem Q4 2015 a prognozą na Q4 2015 z poprzedniego badania
poprawę	-5,6	-5,9
brak zmiany	-54,0	-40,9
pogorszenie	59,5	46,8
saldo	-65,1	-52,7

4. Wielkość wypracowanego zysku

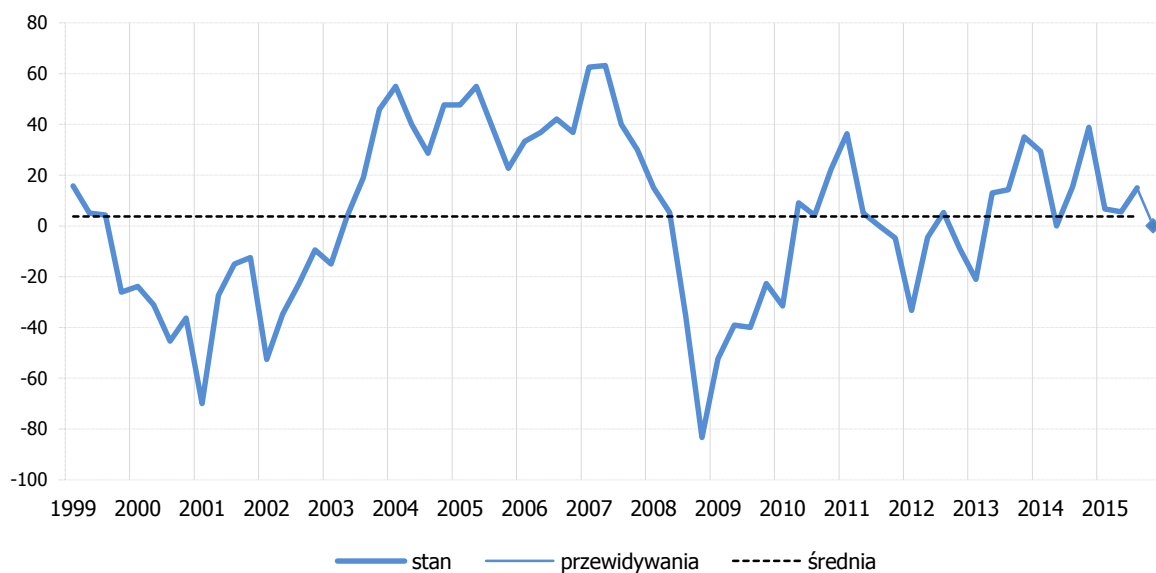

	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
stan	52,6	-30,8	38,9	-6,7	33,3	-55,0	
przewidywania							5,0

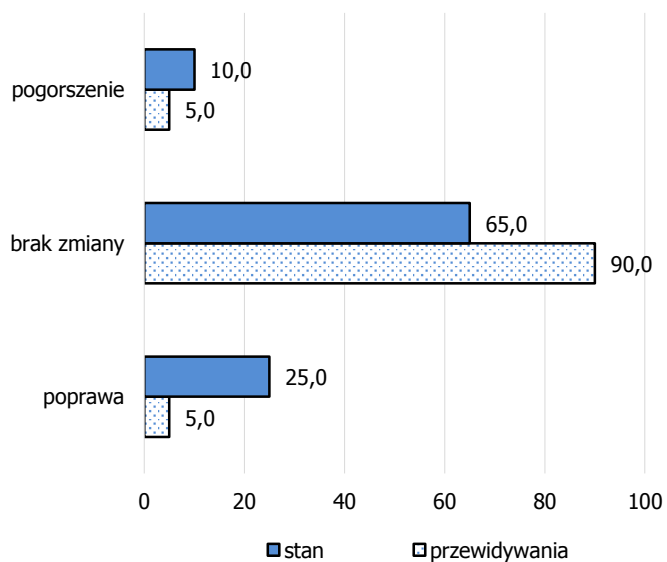

	różnica między Q4 2015 a Q3 2015 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem Q4 2015 a prognozą na Q4 2015 z poprzedniego badania
wzrost	-40,6	-14,4
brak zmiany	-7,2	-26,2
spadek	47,8	40,6
saldo	-88,3	-55,0

5. Jakość portfela należności

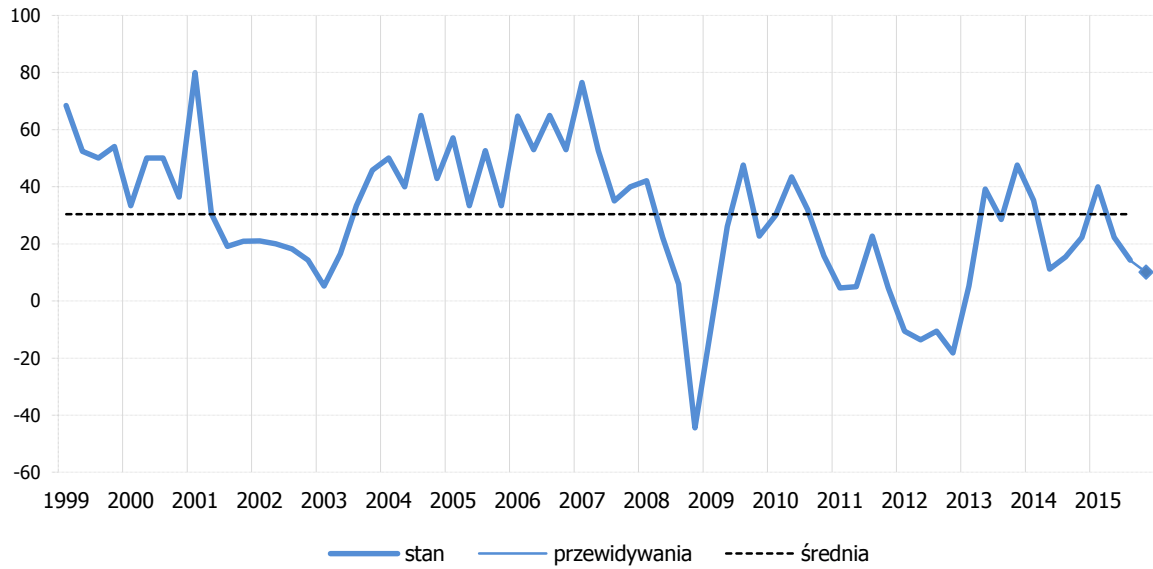

	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
stan	0,0	15,4	38,9	6,7	5,6	15,0	0,0
przewidywania							0,0

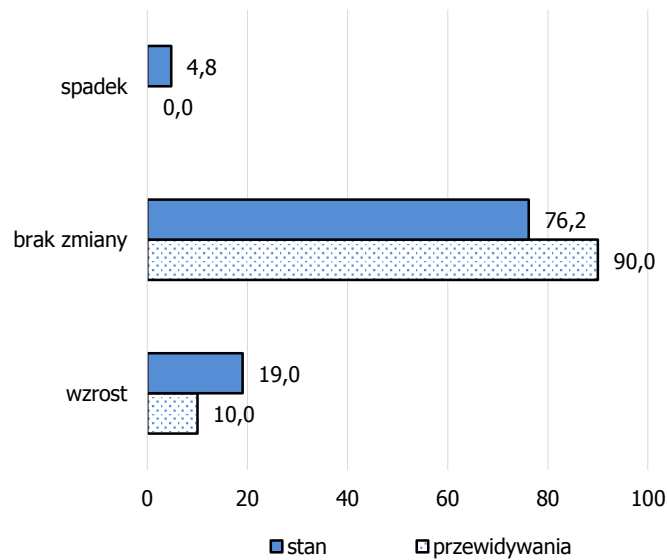

	różnica między Q4 2015 a Q3 2015 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem Q4 2015 a prognozą na Q4 2015 z poprzedniego badania
poprawę	2,8	1,5
brak zmiany	3,9	-11,5
pogorszenie	-6,7	10,0
saldo	9,4	-8,5

6. Ogólne zainteresowanie klientami usługami bankowymi

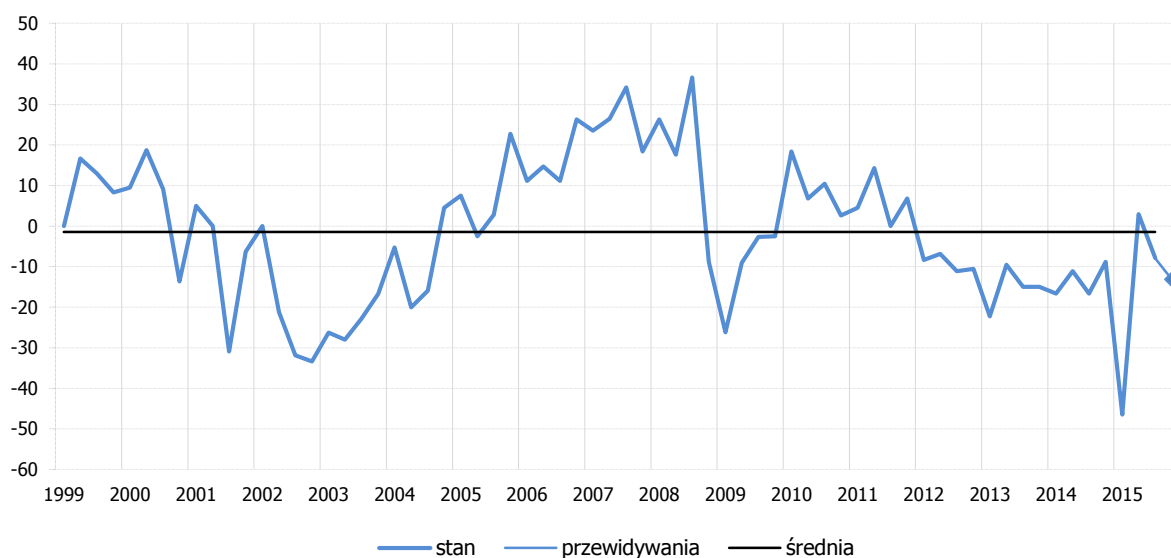

	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
stan	11,1	15,4	22,2	40,0	22,2	14,3	
przewidywania							10,0

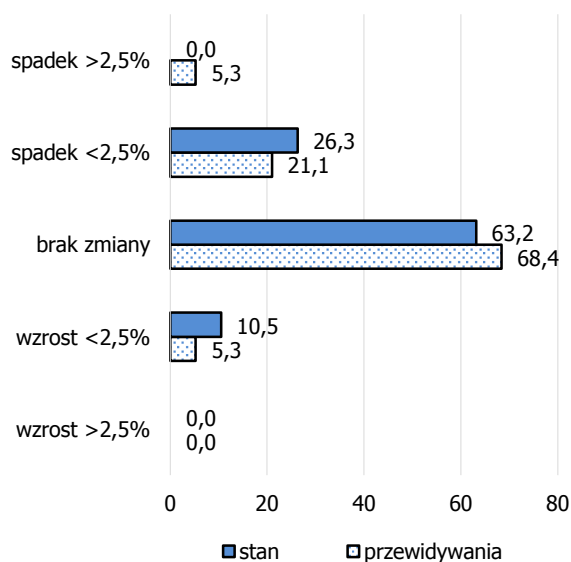

	różnica między Q4 2015 a Q3 2015 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem Q4 2015 a prognozą na Q4 2015 z poprzedniego badania
wzrost	-8,7	-4,5
brak zmiany	9,5	5,6
spadek	-0,8	-1,1
saldo	-7,9	-3,4

7. Wielkość zatrudnienia

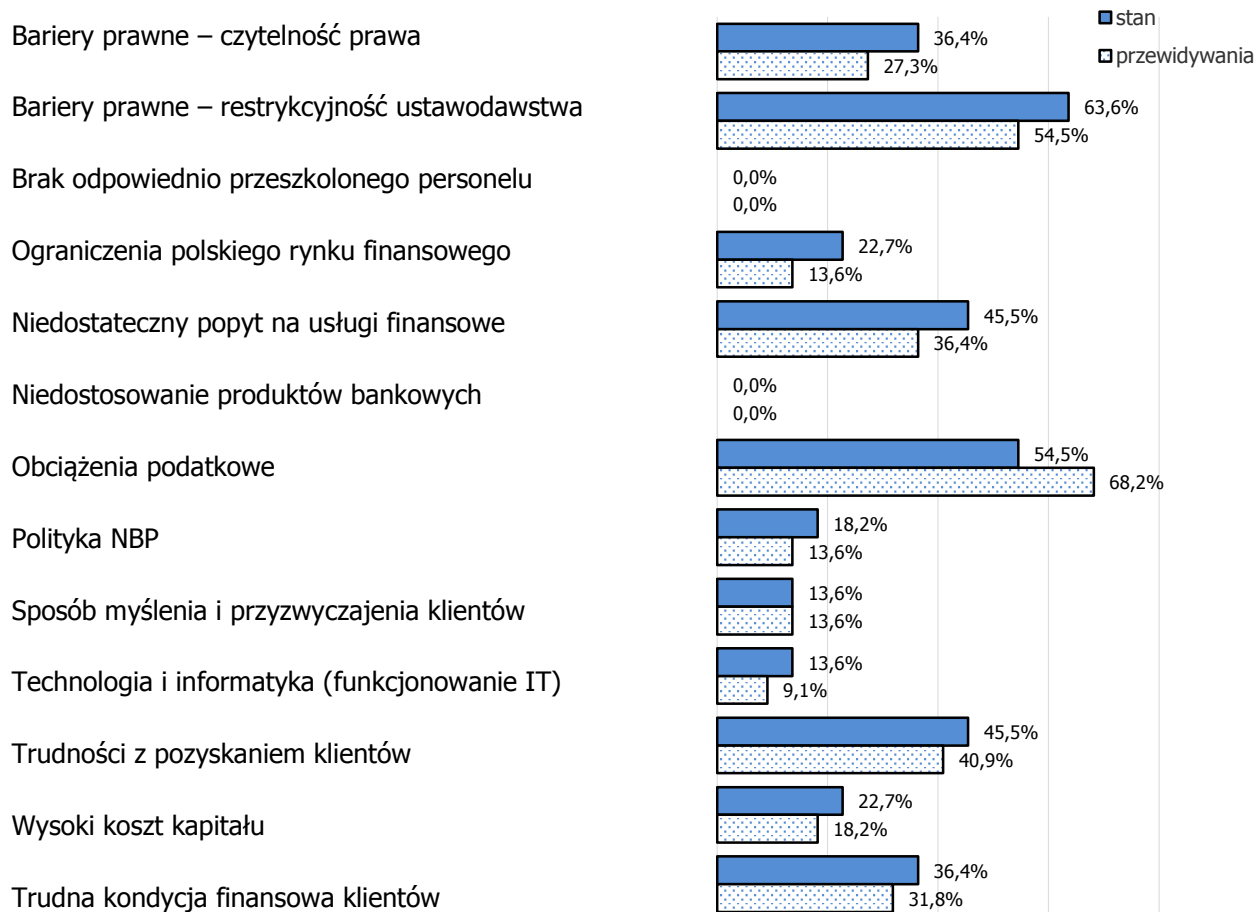

	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
stan	-11,1	-16,7	-8,8	-46,4	2,9	-7,9	
przewidywania							-13,2

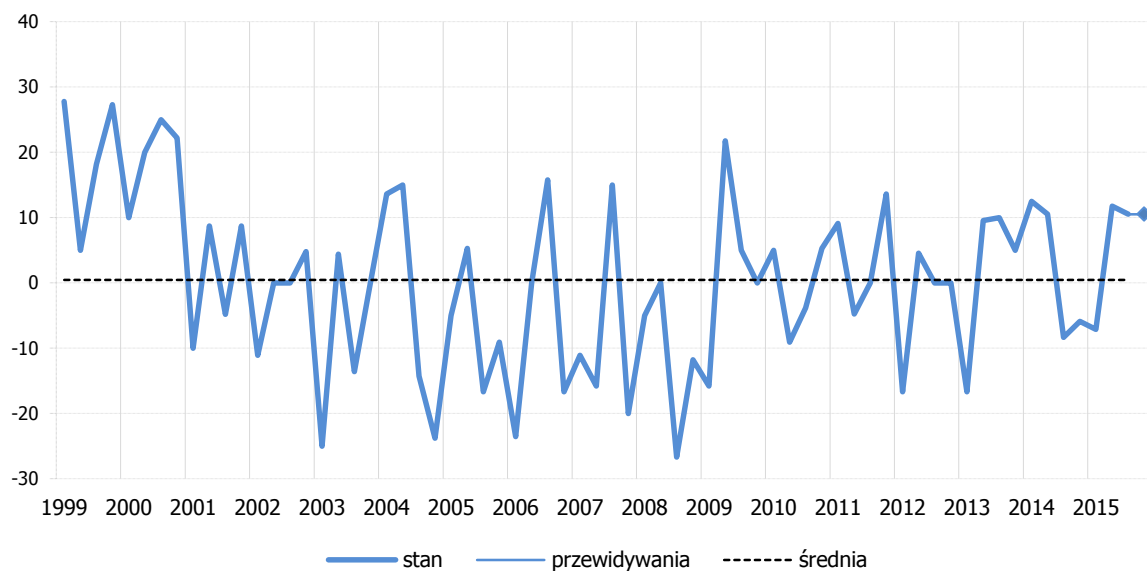

	różnica między Q4 2015 a Q3 2015 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem Q4 2015 a prognozą na Q4 2015 z poprzedniego badania
wzrost >2,5%	-5,9	0,0
wzrost <2,5%	-13,0	-2,0
brak zmiany	22,0	13,2
spadek <2,5%	-3,1	-4,9
spadek >2,5%	0,0	-6,3
saldo	-10,8	7,7

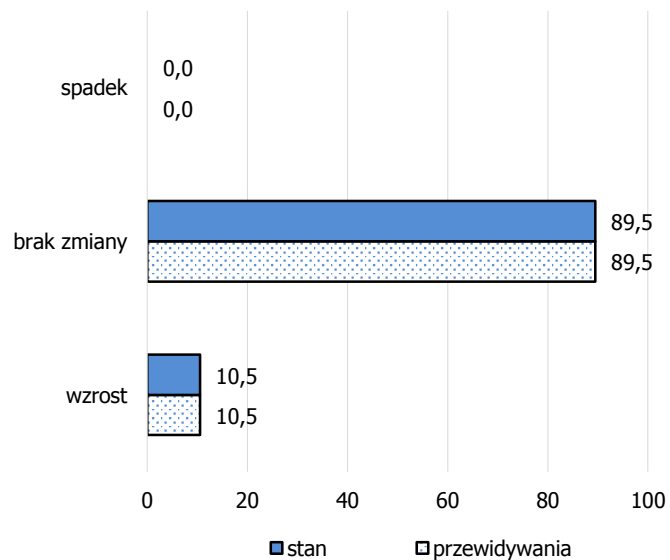
8. Czynniki ograniczające rozwój banków

9. Inwestycje kapitałowe

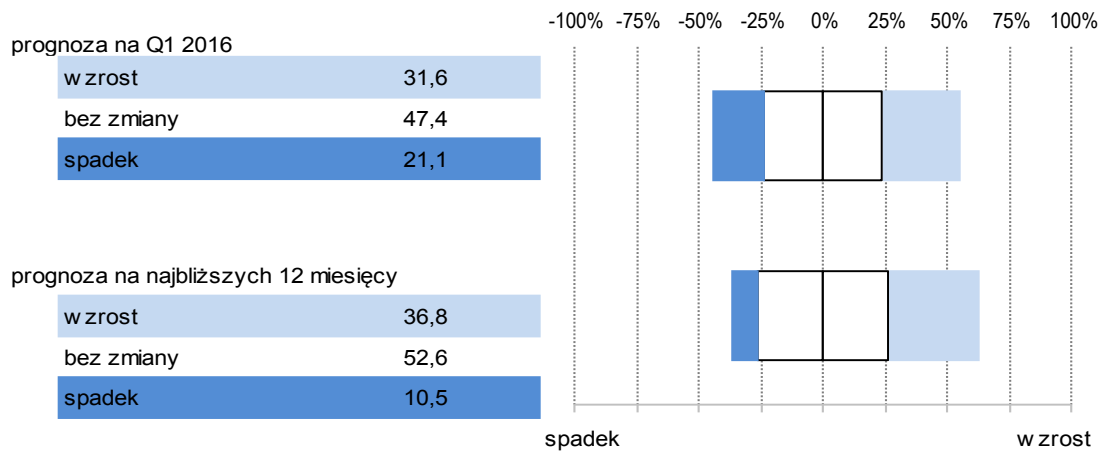

	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
stan	10,5	-8,3	-5,9	-7,1	11,8	10,5	
przewidywania							10,5

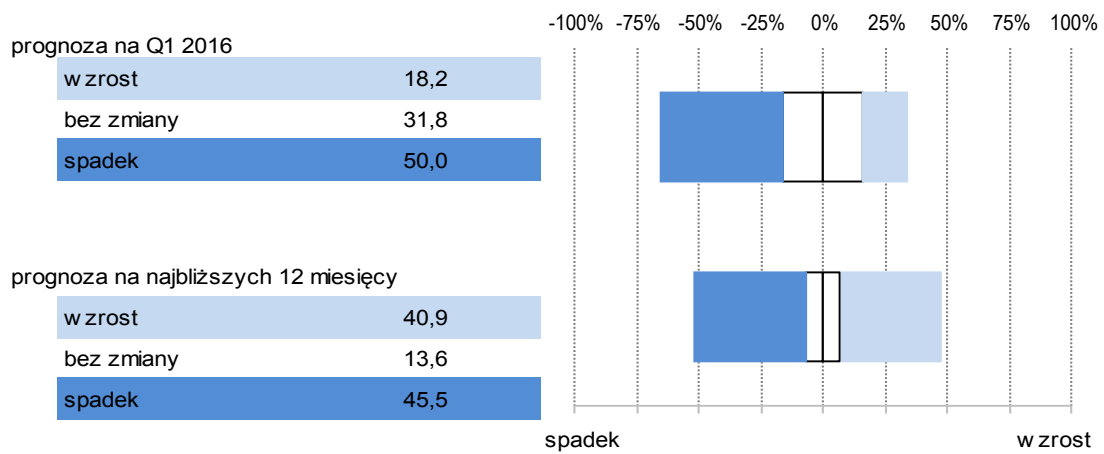

	różnica między Q4 2015 a Q3 2015 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem Q4 2015 a prognozą na Q4 2015 z poprzedniego badania
wzrost	-7,1	-8,2
brak zmiany	13,0	8,2
spadek	-5,9	0,0
saldo	-1,2	-8,2

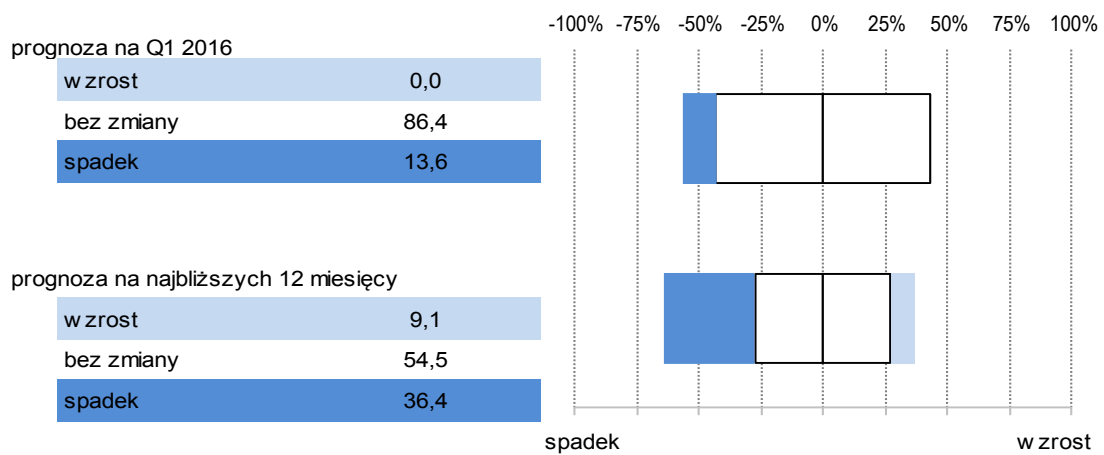
10. Spread (rozstęp) między oprocentowaniem kredytów i depozytów

11. Kurs PLN względem parytetu (koszyka walut)

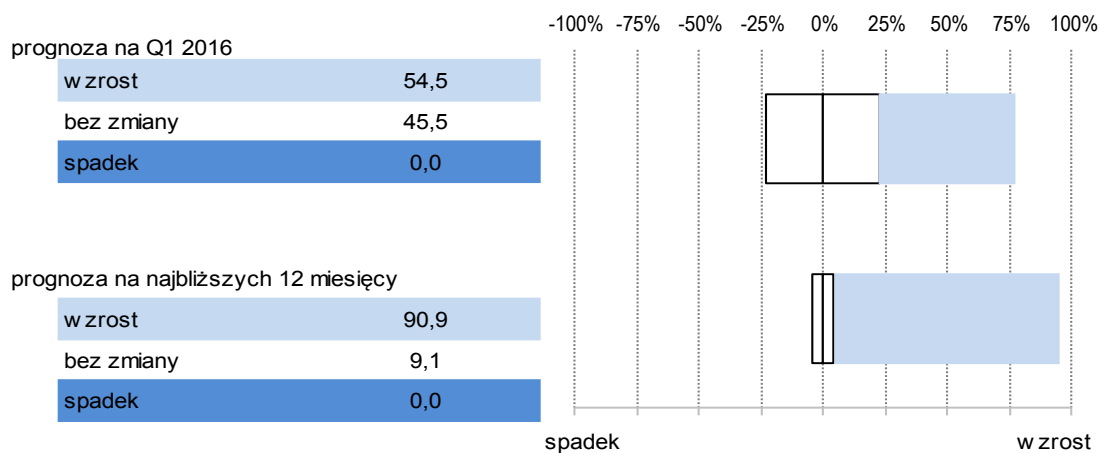
12. Stopy procentowe NBP (ogólna tendencja)

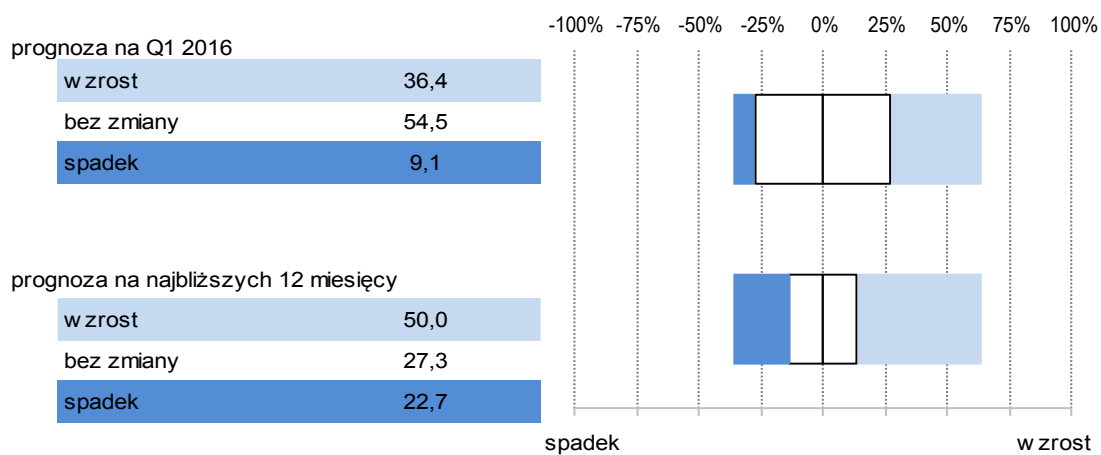

16. Poziom inflacji

17. Realna podaż pieniądza

III. SUMMARY

In the 4th quarter of 2015 the IRG SGH banking confidence indicator (IRGBAN) decreased from 30.6 pts to -19.3 pts. The result was mainly caused by a decrease in the balances of the result on banking activity and of profits. The third component of the indicator, the balance of employment, contributed to the decrease to a lesser degree. This makes a strong increase in the indicator's volatility in the last quarters. According to the respondents from the sector, banks now face some very serious issues. The most significant ones are a new tax on assets and proposed law that charges banks with the costs of FX mortgage loans conversion to PLN. Both factors combined may seriously diminish banks' profits. There are, however, some bright spots in the condition of the banking sector. The quality of liabilities stabilized and there is no potential threat from it to banks' profits. Still, putting all those factors together, banks tend to have a very pessimistic view on their future activity.

IV. KONIUNKTURA W BANKOWOŚCI W 2015 ROKU

Koniunktura w sektorze bankowym w 2015 r. cechowała się znaczną niestabilnością i dużymi wahaniami ze wskazaniem na znaczne pogorszenie pod koniec roku. Zgodnie ze wskazaniami respondentów przez większą część roku na rozwój sektora wpływała rosnąca restrykcyjność prawa, a także niedostateczny popyt gospodarstw domowych na produkty i usługi finansowe. Niskie stopy procentowe oraz stabilny wzrost gospodarczy sprzyjały rozwojowi akcji kredytowej, której dynamikę, zbliżoną do dynamiki nominalnego PKB, trudno jednak zakwalifikować jako nadmierną. Spadek marży odsetkowej, związany z trwającym dostosowaniem oprocentowania aktywów i pasywów do niskich stóp procentowych, a także spadek marży nie odsetkowej, przyczyniły się do pogorszenia wyników banków. Obserwowano stopniowy spadek ryzyka kredytowego oraz kosztów jego materializacji. Na działalność banków pod koniec roku wpływ miało ryzyko regulacyjne związane z podatkiem bankowym i ustawowym rozwiązaniem problemu przewalutowania kredytów denominowanych w walutach obcych. Niepewność odnośnie do przyszłej sytuacji sektora znalazła odbicie w znacznym spadku rynkowej wyceny banków pod koniec roku.

W opinii banków wynik z działalności bankowej znacząco fluktuował przez cały 2015 r. O ile w I kwartale znacząco spadł, to następnie rósł dynamicznie w II i III kwartale 2015 r. Koniec roku przyniósł pogorszenie, choć nie tak istotne jak na początku roku. W kolejnych badaniach można spodziewać się potwierdzenia, czy utrzyma się obserwowany również w 2014 r. cykl z dwoma kwartałami dodatniej i dwoma kwartałami ujemnej oceny wyniku z działalności bankowej.

Pomimo dobrej sytuacji gospodarczej banki deklarowały, podobnie jak przypadku wyniku z działalności, znaczne wahania w zakresie zysków, przy czym deklaracje z końca roku były zdecydowanie negatywne, co miało przełożenie na sytuację w obszarze zatrudnienia. Przez większość 2015 roku wartość salda odpowiedzi na pytanie o stan zatrudnienia utrzymywała się poniżej zera, a średnioroczna jego wartość była nieznacznie wyższa niż w poprzednim roku. Planowane zmiany legislacyjne, mogące przyczynić się do znacznego spadku zysku banków, nie będą sprzyjały wzrostowi zatrudnienia w najbliższych latach.

Istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację całego sektora bankowego jest terminowość w regulowaniu zobowiązań przez klientów. Oceny uczestników badania dotyczące dynamiki jakości portfela należności utrzymywały się na dodatnim poziomie przez cały rok, co wskazywało na poprawę obsługi zobowiązań przez klientów. Poprawa ta była jednak stopniowa, a prognozy z ostatniego kwartału nie wskazują na możliwość utrzymania się obecnego tempa poprawy jakości portfela.

Po tym, jak w roku 2014 w odpowiedziach respondentów z sektora bankowego dało się zauważyć rosnącą rolę barier związanych z trudnościami z pozyskaniem klientów oraz niedostatecznym popytem na usługi finansowe, w 2015 r. za najważniejsze bariery prawne banki uznawały restrykcje prawne i podatkowe, choć czynniki wskazywane w poprzednim roku wciąż grały istotną rolę. Wzrost znaczenia barier prawnych to pokłosie kolejnych etapów implementacji regulacji europejskich oraz inicjatyw ustawodawczych mogących przyczynić się do osłabienia zyskowności banków. Wydaje się, że na trwałe zmniejszyła się natomiast rola polityki NBP. Jeszcze na początku 2015 r. widoczna była znaczna rola tej bariery. W kolejnych kwartałach wskazywało jednak na nią mniej więcej 1/3 badanych. Odwrotną sytuację obserwowaliśmy w obszarze obciążeń podatkowych. W pierwszych dwóch kwartałach 2015 r. w kategorii ograniczenia dla polityki banków widziało ją jedynie 12-16 % ankietowanych. W trzecim kwartale odsetek ten wyniósł już 33 %, a na koniec roku było to aż 52 % badanych. Było to wynikiem wprowadzenia podatku bankowego (który wprawdzie zaczął obowiązywać dopiero w 2016 r.) oraz wyższych opłat na rzecz BFG, związanych z upadkiem banków z sektora spółdzielczego oraz SKOK.

Ogólne zainteresowanie usługami bankowymi w trakcie całego 2015 r. rosło, co mogło mieć związek ze stabilnym wzrostem gospodarczym. Pomimo tego, warunki prowadzenia działalności bankowej odczuciu banków pogarszały się znacznie w całym 2015 r., pod koniec roku saldo odpowiedzi na to pytanie ankiety osiągnęło poziom -78,0 punktów.

Ankieta pozwala również wyodrębnić czynniki wpływające na przyszły rozwój sektora. W grupie prognozowanych wartości wśród tych, które w najistotniejszy sposób mogą wpłynąć na przyszłe zyski, jest poziom inwestycji świadczący o możliwościach rozwoju i ekspansji sektora, a także prognozowana różnica pomiędzy oprocentowaniem kredytów i depozytów, tzw. *spread*. W obszarze inwestycji kapitałowych nieznaczne polepszenie zaobserwowano w ostatnich dwóch kwartałach, podczas gdy w pierwszej połowie roku wskazania pozostawały ujemne. W odniesieniu do *spreadów* umożliwiających generowanie zysków na różnicy między przychodem z ulokowania środków a kosztem ich pozyskania, w I kwartale 2015 r. opinie respondentów dotyczące zmian w poziomie *spreadów* wskazywały na możliwość krótkookresowego spadku tej różnicy, co negatywnie wpływałoby na zysk. W kolejnych kwartałach widać było już powolny wzrost udziału banków, które spodziewały się wzrostu *spreadów*, choć większość banków wciąż uważała brak zmian za najbardziej prawdopodobny. Brak możliwości zarówno podnoszenia jak i obniżania *spreadów* związany był z bardzo dużą presją konkurencyjną i ogólną tendencją do spadku stóp procentowych. Nie należy też oczekiwać, że w roku 2016 dojdzie do znaczącej zmiany w tym obszarze i wzrośnie zdolność sektora bankowego do generowania zysków. Świadczą o tym opinie respondentów z sektora, którzy nie spodziewają się zmian jego relatywnej pozycji w kolejnych miesiącach.

Podsumowując, rok 2015 był kolejnym rokiem wzmożonej niepewności i zmagania o dobry wynik dla całego sektora bankowego, przy czym pomimo dobrej sytuacji w gospodarce jego zakończenie przyniosło szereg negatywnych sygnałów dla sektora bankowego. Kolejny rok będzie zatem zapewne bardzo trudny dla sektora, o czym świadczą prognozy samych banków. Na wzrost obciążeń podatkowych związanych z podatkiem bankowym mogą nałożyć się problemy spowodowane przez przymusowe przewalutowanie kredytów w walutach obcych, wzrost wymogów kapitałowych związanych z kolejnymi etapami wdrażania regulacji europejskich, a także koszty związane ze wzrostem składki na BFG od 2016 r. oraz na fundusz wsparcia kredytobiorców. Nadzieję na poprawę sytuacji, wbrew prognozom banków, może jednak budzić wciąż dobra sytuacja w obszarze należności, a także sprzyjająca sytuacja makroekonomiczna. Niestety, i te czynniki zdominowane zostały w ostatnim okresie przez niekorzystne warunki dla funkcjonowania banków, zwłaszcza w otoczeniu prawnym.